T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2021/340
KARAR NO : 2021/345
KARAR TR : 07/06/2021

ÖZET: Karayolunda meydana gelen trafik kazasında uğranılan zararın tazmini istemiyle açılan davanın, 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 19/01/2011 tarihinde yürürlüğe giren 110. maddesi kapsamında ADLİ YARGI YERİNDE görülmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacılar : 1-Z.H. Ve diğ.
Davalılar : Şanlıurfa Büyükşehir Belediye Başkanlığı
Vekili : Av. İ. K.

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacılar vekili, müvekkili Z.H.'nin sevk ve idaresindeki 63 ... 1525 plakalı araç ile Abdulkadir Bulvarı üzerinde; (ikinci 35metre yol) Şanmar Market istikametinden Orman İşletme Genel Müdürlüğü istikametine doğru seyir halindeyken, Çiftler sitesi önüne geldiğinde yolun eğimli, virajlı, ıslak ve kaygan olması nedeniyle aracının direksiyon hakimiyetini kaybederek yolun gidişe göre sağında bulunan kaldırıma çıkarak siteye ait 25 cm. yüksekliğindeki istinat duvarı üzerinde bulunan tel çitlere çarparak, sitenin otoparkında park halindeki araçların üzerine düşmesi sonucu maddi hasarlı ve yaralanmalı trafik kazası meydana geldiğini, müvekkilinin ağır yaralandığını ve aracın pert total hale geldiğini; kazanın oluşmasında, yolun durumuna göre uyarıcı levha koymayan, bariyer sistemi kurmayan davalı idarenin kusur ve sorumluluğunun bulunduğunu ifade ederek; aracı kullanan müvekkili ile araçta yolcu olarak bulunan diğer müvekkillerinin uğradıkları zararlara karşılık toplam 82.500 TL maddi ve manevi tazminatın faiziyle birlikte tazmini istemiyle adli yargı yerinde dava açmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. Adli Yargıda

2. **Şanlıurfa 4. Asliye Hukuk Mahkemesinin 18/09/2019 tarihli ve E.2019/463, K.2019/649 sayılı kararı ile,** HMK'nın 114/1-6 ve 115/2 maddeleri gereğince davanın, yargı yolunun caiz olmaması nedeniyle usulden reddine karar verilmiş, bu karar kesinleşmiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

"Anayasa'nın 125/1. fıkrası uyarınca idarenin her türlü eylem ve işlemlerine karşı yargı yolu açıktır. 2577 Sayılı İYUK 2-b bendinde ise, idari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan ihlal edilenler tarafından idari yargı yerinde tam yargı davası açabileceği hüküm altına alınmıştır.

Davalı idarenin sorumluluk alanında bulunan yol üzerindeki yapım, bakım ve onarımı sırasında alınması gerekli tedbirlerin alınmaması diğer bir ifadeyle yeterli trafik ve güvenlik işaretlemesi yapılmaması nedeniyle doğan zararın tazmini nedeniyle uyuşmazlık konusu olayda kamu hizmetinin usulüne ve hukuka uygun olarak yürütüp yürütülmediğini, hizmet kusuru veya idarenin sorumluluğunu gerektiren bir husus olup olmadığının tespitinde idare hukuku kurallarının uygulanması gerekir.

Davacı, davalı idarece kaza riskini önleyecek gerekli tertibatlardan olan bariyer sisteminin kurulu olmadığını, uyarı levhalarının bulunmadığından kaynaklı hizmet kusuru nedeniyle dava etmiştir. Kamu hizmeti görmekle yükümlü olan idareler, kamu hizmeti sırasında verdikleri zararlardan dolayı özel hukuk hükümlerine tabi değildirler. Kamu tüzel kişilerinin yasalar tarafından kendilerine verilen görev ve yetkilerin kullanılması sırasında oluşan zararlar, niteliği itibariyle hizmet kusurundan kaynaklanan zararlar olup, bu zararların tazmini amacıyla hizmet kusurlarına dayalı olarak İdari Yargılama Usulü Hakkındaki Kanun'un 2. maddesi hükmü uyarınca idari yargı yerinde tam yargı davası ikame edilmesi gerekmektedir. (11.02.1959 günü ve 17/15 sayılı Yargıtay İçtihadı Birleştirme Kararı, Hukuk Genel Kurulu'nun 04/11/2015 tarih 2015/17-86 Esas. 2015/2364 Karar sayılı kararı, Yargıtay HGK'nun 04/11/2015 tarih 2015/17-731 E - 2015/2366 K sayılı kararı, Yargıtay 17. Hukuk Dairesi'nin 2016/20027 E, 2017/10840 K sayılı kararı, 2015/2294 E, 2017/8692 K. 2017/137 E, 2017/6985 K sayılı kararları ve benzer yöndeki birçok içtihadı)

Görev kuralları kamu düzenine ilişkin olup, mahkemece kendiliğinden (re'sen) dikkate alınması zorunludur.

Somut olayda, açılan davada uyuşmazlığın Şanlıurfa Büyükşehir Belediyesi yönünden idari yargı yerinde tam yargı davası ile çözümlenmesi gerektiğinden, davaya bakma görevi idari yargıya ait olduğundan..."

3. Davacılar vekili bu kez, aynı istemle idari yargı yerinde dava açmıştır.

B. İdari Yargıda

4. **Şanlıurfa 2. İdare Mahkemesinin 14/02/2020 tarihli ve E.2019/1407, K.2020/156 sayılı kararı ile,** 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun110. maddesi hükmüne, ayrıca bu maddenin birinci fıkrasının iptali istemiyle Bursa 3.Asliye Hukuk Mahkemesi ve Batman 2.Asliye Hukuk Mahkemesince yapılan itiraz başvuruları üzerine konuyu inceleyen Anayasa Mahkemesinin, anılan kuralı Anayasa'ya aykırı görmeyerek iptal istemini oy birliğiyle reddettiği 26/12/2013 tarihli ve E.2013/68, K.2013/165 sayılı kararına yer verildikten sonra; uyuşmazlığın görüm ve çözümünde adli yargı yerlerinin görevli gerekçesiyle davanın 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 15/1-a. maddesi hükmü uyarınca görev yönünden reddine karar verilmiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

> *"2918 sayılı Yasanın 19.1.2011 tarihinde yürürlüğe giren 110. maddesi ile Anayasa Mahkemesi'nin işaret edilen kararı gözetildiğinde, bahsi geçen Kanun maddesinin karayollarında, can ve mal güvenliği yönünden trafik düzeninin sağlanarak trafik güvenliğini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri kapsadığı ve Kanunun, trafikle ilgili kuralları, şartları, hak ve yükümlülükleri, bunların uygulanmasını ve denetlenmesini, ilgili kuruluşları ve bunların görev yetki ve sorumlulukları ile çalışma usullerini kapsadığı, dolayısıyla oluşan trafik kazası nedeniyle açılacak sorumluluk davalarının görüm ve çözümünde adli yargının görevli olduğu; meydana gelen zararın tazmini istemiyle açılan bu davanın da adli yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği sonucuna varılmıştır."*

5. Bu karara karşı istinaf yoluna başvurulması üzerine Gaziantep Bölge İdare Mahkemesi Dördüncü İdari Dava Dairesinin 16/12/2020 tarihli ve E.2020/2731, K.2020/5483 sayılı kararı ile, Şanlıurfa 2. İdare Mahkemesi'nce verilen 14/02/2020 tarihli ve E.2019/1407, K.2020/156 sayılı kararın hukuka uygun bulunduğu gerekçesiyle, istinaf başvurusunun reddine, 2577 sayılı Kanun'un 45. maddesinin 6. fıkrası uyarınca kesin olarak karar verilmiştir.

6. Davacılar vekili, adli ve idari yargı yerlerince verilen görevsizlik kararları nedeniyle oluştuğu öne sürülen olumsuz görev uyuşmazlığının giderilmesi istemiyle başvuruda bulunmuştur.

III. İLGİLİ HUKUK

A. Mevzuat

7. 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 1. maddesinde, Kanun'un amacının karayollarında can ve mal güvenliği yönünden trafik düzenini sağlayacak ve trafik güvenliğini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri belirlemek olduğu; "*Kapsam*" başlıklı 2. maddesinde, bu Kanun'un trafikle ilgili kuralları, şartları, hak ve yükümlülükleri bunların uygulamasını ve denetlenmesini ilgili kuruluşları ve bunların görev, yetki ve sorumluluk, çalışma usulleri ile diğer hükümleri kapsadığı ve bu kanunun karayollarında uygulanacağı belirtilmiştir.

8. 2918 sayılı Kanun'un 10. maddesinde, yapım ve bakımdan sorumlu olduğu yolları trafik düzeni ve güvenliğini sağlayacak durumda bulundurmanın, gerekli görülen kavşaklara ve yerlere trafik ışıklı işaretleri, işaret levhaları koymak ve yer işaretlemeleri yapmanın Belediye Trafik birimlerinin görev ve yetkileri arasında olduğu ifade edilmiştir.

9. 2918 sayılı Kanun'un *"Karayolu trafik güvenliği"* başlıklı 13.maddesinde de, karayolunun yapımı, bakımı, işletilmesi ile görevli ve sorumlu bütün kuruluşların, karayolu yapısını, trafik güvenliğini sağlayacak durumda bulundurmakla yükümlü oldukları belirtilmiştir.

10. 2918 sayılı Kanun'un 19/01/2011 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 6099 sayılı Kanun'un 14. maddesiyle değişik 110. maddesi şöyledir:

> *"İşleteni veya sahibi Devlet ve diğer kamu kuruluşları olan araçların sebebiyet verdiği zararlara ilişkin olanları dahil, bu Kanundan doğan sorumluluk davaları, adli yargıda görülür. Zarar görenin kamu görevlisi olması, bu fıkra hükmünün uygulanmasını önlemez. Hemzemin geçitte meydana gelen tren-trafik kazalarında da bu Kanun hükümleri uygulanır.*
>
> *Motorlu araç kazalarından dolayı hukuki sorumluluğa ilişkin davalar, sigortacının merkez veya şubesinin veya sigorta sözleşmesini yapan acentenin bulunduğu yer mahkemelerinden birinde açılabileceği gibi kazanın vuku bulduğu yer mahkemesinde de açılabilir"*

11. 2918 sayılı Kanun'un Geçici 21. maddesi şöyledir:

> *"Bu Kanunun 110 uncu maddesinin birinci fıkrasının göreve ilişkin hükmü, yürürlüğe girdiği tarihten önce idari yargıda ve Askeri Yüksek İdare Mahkemesinde açılmış bulunan davalara uygulanmaz"*

B. Yargı Kararları

12. Anayasa Mahkemesinin 26/12/2013 tarih ve E.2013/68, K.2013/165 sayılı (R.G. 27.3.2014, Sayı: 28954, s.136-147) kararının ilgili kısmı şöyledir:

"... Anayasa Mahkemesi'nin daha önceki kimi kararlarında da belirtildiği üzere, tarihsel gelişime paralel olarak Anayasa'da adli ve idari yargı ayırımına gidilmemiş ve idari uyuşmazlıkların çözümünde idare ve vergi mahkemeleriyle Danıştay yetkili kılınmıştır. Bu nedenle, genel olarak idare hukuku alanına giren konularda idari yargı, özel hukuk alanına giren konularda adli yargı görevli olacaktır. Bu durumda, idari yargının görev alanına giren bir uyuşmazlığın çözümünde adli yargının görevlendirilmesi konusunda kanun koyucunun mutlak bir takdir yetkisinin bulunduğunu söylemek olanaklı değildir. Ancak, idari yargının denetimine bağlı olması gereken idari bir uyuşmazlığın çözümü, haklı neden ve kamu yararının bulunması halinde kanun koyucu tarafından adli yargıya bırakılabilir. İtiraz konusu kural, trafik kazasında zarar görenin asker kişi ya da memur olmasına, aracın askeri hizmete ilişkin olmasına veya olayın hemzemin geçitte meydana gelmesi durumlarına göre farklı yargı kollarında görülmekte olan 2918 sayılı Kanun'dan kaynaklanan tüm sorumluluk davalarının adli yargıda görüleceğini öngörmektedir. İtiraz konusu düzenlemenin gerekçesinde de ifade edildiği gibi, askeri idari yargı, idari yargı veya adli yargı kolları arasında uygulamada var olan yargı yolu belirsizliği giderilerek söz konusu davalarla ilgili olarak yeknesak bir usul belirlenmektedir. Aynı tür davaların aynı yargı yolunda çözümlenmesi sağlanarak davaların görülmesi ve çözümlenmesinin hızlandırıldığı, bu suretle kısa sürede sonuç alınmasının olanaklı kılındığı ve bunun söz konusu davaların adli yargıda görüleceği yolunda getirilen düzenlemenin kamu yararına yönelik olduğu anlaşılmaktadır. Öte yandan, 2918 sayılı Kanun'da tanımlanan Karayolu şeridi üzerindeki araç trafiğinden kaynaklanan sorumlulukların, özel hukuk alanına girdiği konusunda bir tartışma bulunmamaktadır. İdare tarafından kamu gücünden kaynaklanan bir yetkinin kullanılması söz konusu olmadığı gibi, aynı karayolu üzerinde aynı seyir çizgisinde hareket eden, bu nedenle aynı tür risk üreten araçlar arasında özel-kamu ayırımı yapılmasını gerektiren bir neden de yoktur. Açıklanan nedenlerle, itiraz konusu kural Anayasa'nın 2.,125. ve 155. maddelerine aykırı değildir. İtirazın reddi gerekir..."

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

13. Uyuşmazlık Mahkemesinin Celal Mümtaz AKINCI'nın başkanlığında, Üyeler Şükrü BOZER, Mehmet AKSU, Birol SONER, Aydemir TUNÇ, Nurdane TOPUZ ve Ahmet ARSLAN'ın katılımlarıyla yapılan 07/06/2021 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi gereğince yapılan incelemeye göre, adli ve idari yargı yerleri arasında anılan Kanun'un 14. maddesinde öngörülen biçimde olumsuz görev uyuşmazlığı doğduğu, idari yargı dosyasının 15. maddede belirtilen hüküm doğrultusunda davacı vekilinin istemi üzerine son görevsizlik kararını veren Mahkemece, ekinde adli yargı dosyası ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği ve sonuçta usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

14. Raportör-Hâkim Taşkın ÇELİK'in, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ'nin davada adli yargının, Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın ise idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

15. Dava, karayolunda meydana gelen maddi hasarlı ve yaralanmalı trafik kazası nedeniyle oluşan zararların davalı idarece tazmin edilmesi istemiyle açılmıştır.

16 2918 sayılı Kanun'un 110. maddesinin birinci fıkrasının iptali istemiyle Bursa 3. Asliye Hukuk Mahkemesi ve Batman 2. Asliye Hukuk Mahkemesince yapılan itiraz başvuruları üzerine konuyu inceleyen Anayasa Mahkemesi, *12.paragrafta* belirtilen gerekçesi ile anılan kuralı Anayasa'ya aykırı görmemiş ve iptal istemini oy birliğiyle reddetmiştir.

17. Anayasa'nın 158. maddesinin son fıkrasında *"Diğer mahkemelerle, Anayasa Mahkemesi arasındaki görev uyuşmazlıklarında, Anayasa Mahkemesi'nin kararı esas alınır."* denilmektedir. Anayasa Mahkemesinin yukarıda gerekçesine yer verilen kararı, kanun koyucunun idari yargının görevine giren bir konuyu adli yargının görevine verebileceğine, dolayısıyla 2918 sayılı Kanun'un 110. maddesinin birinci fıkrası ile öngörülen, bu Kanun'dan doğan tüm sorumluluk davalarının adli yargıda görülmesi düzenlemesinin Anayasa'ya aykırı bulunmadığına dair olup, esas itibariyle görev konusunda verilmiş bir karardır ve Anayasa'nın 158. maddesi uyarınca, başta Uyuşmazlık Mahkemesi olmak üzere diğer yargı organları bakımından da uyulması zorunlu bir karar mesabesindedir.

18. Bu durumda, 2918 sayılı Kanun'un 19/01/2011 tarihinde yürürlüğe giren 110. maddesi ile Anayasa Mahkemesinin işaret edilen kararı gözetildiğinde, bahsi geçen Kanun maddesinin karayollarında, can ve mal güvenliği yönünden trafik düzeninin sağlanarak trafik güvenliğini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri kapsadığı ve Kanun'un, trafikle ilgili kuralları, şartları, hak ve yükümlülükleri, bunların uygulanmasını ve denetlenmesini, ilgili kuruluşları ve bunların görev yetki ve sorumlulukları ile, çalışma usullerini kapsadığı, dolayısıyla oluşan trafik kazası nedeniyle açılacak sorumluluk davalarının görüm ve çözümünde adli yargının görevli olduğu; meydana gelen zararın tazmini istemiyle açılan bu davanın da adli yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

19. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak; Şanlıurfa 4. Asliye Hukuk Mahkemesinin 18/09/2019 tarihli ve E.2019/463, K.2019/649 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADLİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,
B. Şanlıurfa 4. Asliye Hukuk Mahkemesinin 18/09/2019 tarihli ve E.2019/463, K.2019/649 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

07/06/2021 tarihinde, Üye Ahmet ARSLAN'ın KARŞI OYU ve OY ÇOKLUĞU İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Celal Mümtaz AKINCI	Şükrü BOZER	Mehmet AKSU	Birol SONER

Üye	Üye	Üye
Aydemir TUNÇ	Nurdane TOPUZ	Ahmet ARSLAN

KARŞI OY

İdarenin kendi kuruluş kanununda belirlenen ve 2918 sayılı Kanun'da tekrarlanan görevlerinden, yani; yol yapım, bakım, işletme, trafik güvenliğini sağlama şeklinde yürütülen kamu hizmetlerinden kaynaklanan hukuki sorumluluğunun idare hukuku ilke ve kurallarına göre belirlenmesi; uyuşmazlığın, özel hukuktaki araç işletenin hukuki sorumluluğundan değil, davalı idare tarafından görevlerinin tam ve eksiksiz yerine getirilmediği, dolayısıyla yürütülen hizmetlerin kusurlu işletildiği, meydana gelen zararda hizmet kusuru bulunduğu iddiasından kaynaklanması karşısında uyuşmazlığın çözümünün idari yargının görevinde bulunduğu sonucuna ulaşıldığından, uyuşmazlığın çözümünde adli yargıyı görevli kabul eden çoğunluğun kararına katılmıyorum. 07/06/2021

Üye
Ahmet ARSLAN